

دومین کنفرانس ملی تحول دیجیتال

با رویکرد رهبری و مدیریت زیست‌بوم دیجیتال

(دانشگاه خاتم، تهران - تیر ۱۴۰۲)

ژئواکونومی دیجیتال در خاورمیانه دیجیتال

مصطفی امینی

مدیرعامل و عضو هیئت مدیره شرکت گسترش فناوری‌های نوین بانک کشاورزی
پسادکتری تحول دیجیتال داده‌محور

۲۱ تیر ماه ۱۴۰۲

دکتر مصطفی امینی

مدیرعامل و عضو هیئت مدیره شرکت گسترش فناوری های نوین بانک کشاورزی
 پسادکتری دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس با تمرکز بر تحول داده محور
 دکتری علم اطلاعات با تمرکز بر کسب و کارهای داده محور
 کارشناس ارشد مهندسی نرم افزار با تمرکز بر لجستیک اطلاعات در کسب و کارهای دیجیتال
 دوره عالی مدیریت کسب و کار با گرایش خودرهبری (Self-Leadership)

اهم سوابق کاری

- ✓ مشاور پروژه تحول دیجیتال بانک توسعه صادرات ایران و مدیر دفتر توسعه کسب و کار دیجیتال
- ✓ مشاور نوآوری های دیجیتال بانک ملی ایران
- ✓ مشاور اجرایی و مدیر تحول دیجیتال بانک انصار
- ✓ مشاور و مدیر پروژه تحول دیجیتال بیمه رازی
- ✓ مشاور اجرایی طرح ادغام CRM بانک های انصار، حکمت، قوامین، کوثر و مهر اقتصاد در بانک سپه
- ✓ مدیر توسعه کسب و کار شرکت ایرانیان نت (اپراتور مخابراتی FTTX)
- ✓ دارای بیش از ۴۰ عنوان مقاله داخلی و خارجی و بیش از ۵ عنوان کتاب تخصصی
- ✓ مدیر بیش از ۸۰ پروژه در حوزه فناوری اطلاعات و توسعه کسب و کار دیجیتال

تعاریف و مفاهیم اولیه

تحول مفهوم قدرت در عصر تحول دیجیتال

قدرت مدرن	قدرت کلاسیک	
مبتنی بر وسعت شبکه‌های سیاسی و اقتصادی، قدرت علمی و فناوری، تولید ارزش اقتصادی	مبتنی بر ثروت، توان نظامی، جمعیت و وسعت جغرافیایی	هستی‌شناسی
اشکال مدرن و آمیخته اجتماعی، اقتصادی، سایبری، علمی، فناوری و نظامی از جنگ	اشکال سنتی جنگ	اشکال نبرد
فضای مجازی، فضای اطلاعاتی، فضای دیجیتال + زمین، هوا، دریا، فضا	زمین، هوا، دریا، فضا	بعد و فضا
قدرت تلفیقی	غالباً قدرت سخت	نوع قدرت
مبتنی بر فناوری‌های حاصل از ابرروندهای همگرا نظیر SMAC، NBIC و DARQ	مبتنی بر فناوری‌های سنتی و عموماً تک زمینه‌ای	نوع فناوری
جغرافیایزدایی و شیشه‌ای شدن مرزها، کمرنگ شدن مفهوم زمان و مکان توسط فناوری‌های دیجیتال و فضای مجازی، محوریت اکوپلتیک قدرت و سایبرپلتیک امنیت ملی	محوریت قدرت ژئوپلتیک	نقش عوامل مکانی و زمانی

دیجیتال یک فضا است

شبکه‌ها یکی از پایه‌های تعیین قدرت هستند

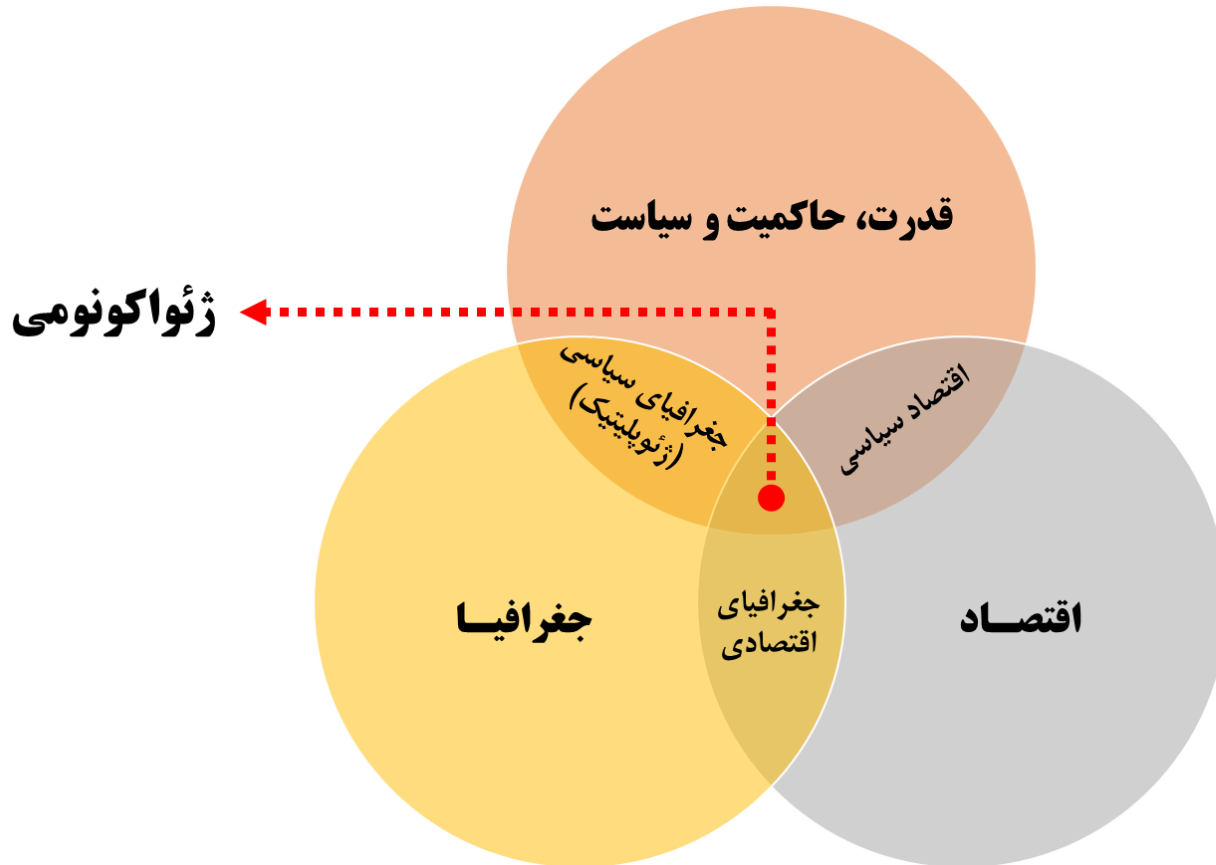
فضای دیجیتال مفهوم مرز را بازتعریف کرده است

فناوری‌های همگرا زیرساخت قدرت شده‌اند

مفهوم ژئواکونومی

تعاریف

- ژئواکونومی یعنی استفاده از قدرت جغرافیای سیاسی یا نظامی برای رسیدن به اهداف اقتصادی؛
- ژئواکونومی یعنی درهم تنیدگی اقتصاد بین‌الملل، ژئوپلیتیک و استراتژی؛
- ژئواکونومی یعنی تجارت و حمایت از صنایع داخلی بدون در نظر گرفتن جنبه‌های ژئوپلیتیکی؛

مفهوم ژئواکونومی در برابر ژئوپلیتیک

ژئوپلیتیک

در زمان کاهش تجارت آزاد و افزایش اقتدار ملی رشد می کند.

نشان دهنده مبارزه بین دولت‌های سرزمینی برای سلطه بر نظام جهانی است.

از لحاظ تئوریک توسط نویسندگان مرتبط با مسائل نظامی مطرح شد: مکیندر - راتزل.

تمرکز سیاست‌ها بر روی سلطه و ائتلاف‌سازی برای امنیت است.

افراد ایده‌آل: شهروندان و سربازان.

تصویرسازی سرزمینی اطراف بلوک‌ها، کشورها و مرزها، مانده «پرده آهنین»

تمرکز شدید بر مرزها، سرحدات و مکان‌ها.

ژئواکونومی

در زمان افزایش تجارت آزاد و کاهش خودکفایی ملی رشد می کند

نشان دهنده مبارزه برای گره‌گشایی شدن در درون یک سیستم هژمونیک جهانی است که در آن آمریکا تسلط دارد اما نه به‌طور کامل

از لحاظ تئوریک توسط نویسندگان مرتبط با مسائل تجارت مطرح شد: ادوارد لوتواک - کنیچی اوهامه

تمرکز سیاست‌ها بر روی رقابت و همکاری برای نفوذ اقتصادی است.

افراد ایده‌آل: مشتریان و سرمایه‌گذاران.

تصویرسازی سرزمینی در اطراف نقاط گره‌گاهی، کشورهای منطقه و ایجاد ارتباطاتی مانند اینترنت و «وب»

تمرکز شدید بر بی‌مرزی شبکه‌ها و شتاب.

ارتباط قدرت اقتصادی کشور با ژئواکونومی

استفاده از ابزارهای اقتصادی برای پیشینه کردن و دفاع از منافع ملی

فهم اینکه چگونه قدرت اقتصادی داخلی می تواند موجب ارتقای تصویر قدرت یک کشور در نظام بین الملل شود

تأثیر اقدامات اقتصادی دیگر ملت ها و کشورها بر اهداف ژئوپلیتیکی کشور

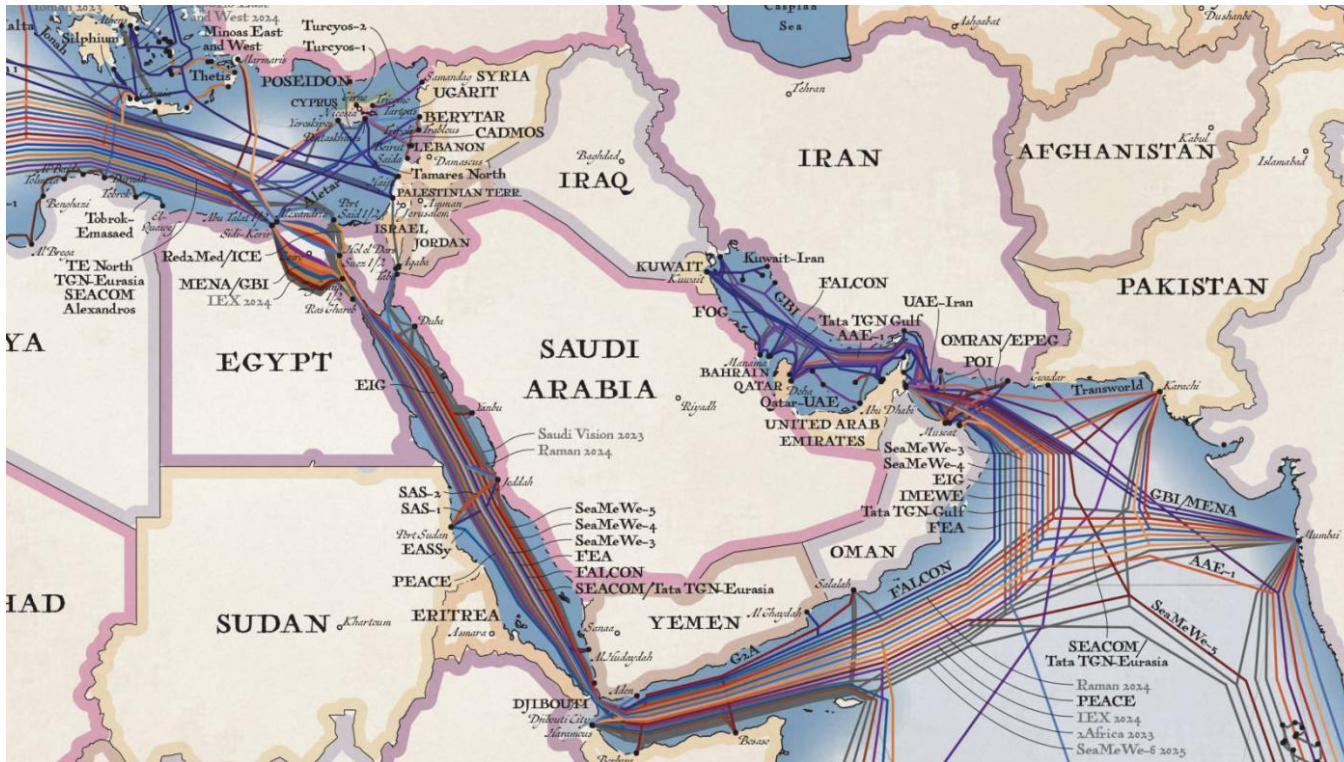
چهار جنبه ژئوپلیتیک دیجیتال

تعریف

- فراگیر شدن فناوری دیجیتال با چشم‌اندازهای ژئوپلیتیکی کشورها تلاقی می‌کند و "ژئوپلیتیک دیجیتال" را خلق می‌کند.
- «رقابت بین کشورها در قلمروی دیجیتال».

مثال: جایگاه کابل‌های اینترنت در نظریه ژئوپلتیک شبکه‌ای

حجم ترافیک کابل‌های فیبر نوری

ژئواکونومی دیجیتال

سیاست، روابط بین‌الملل و دیپلماسی دیجیتال

اقتصاد دیجیتال

جغرافیا

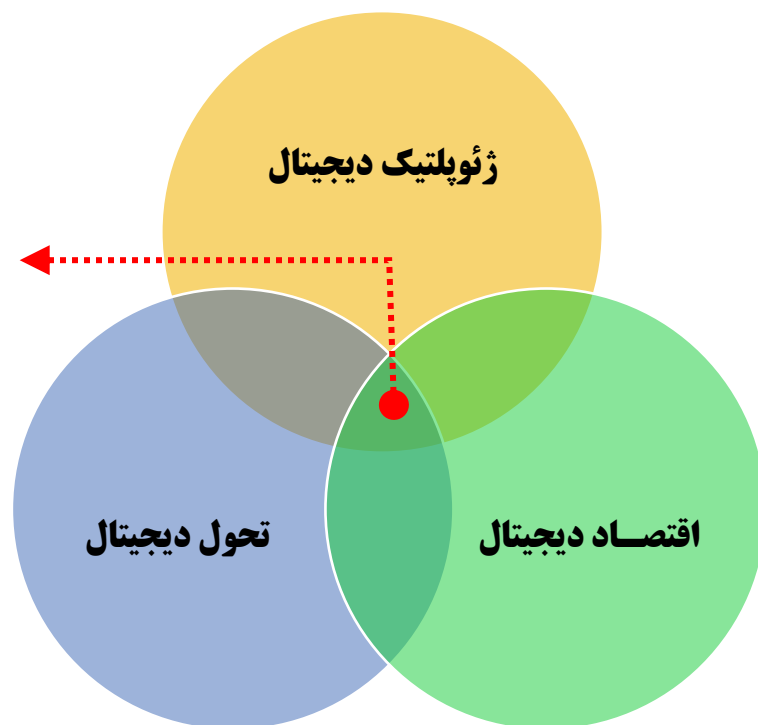
زیرساخت و فناوری

مفهوم ژئواکونومی دیجیتال

تعریف

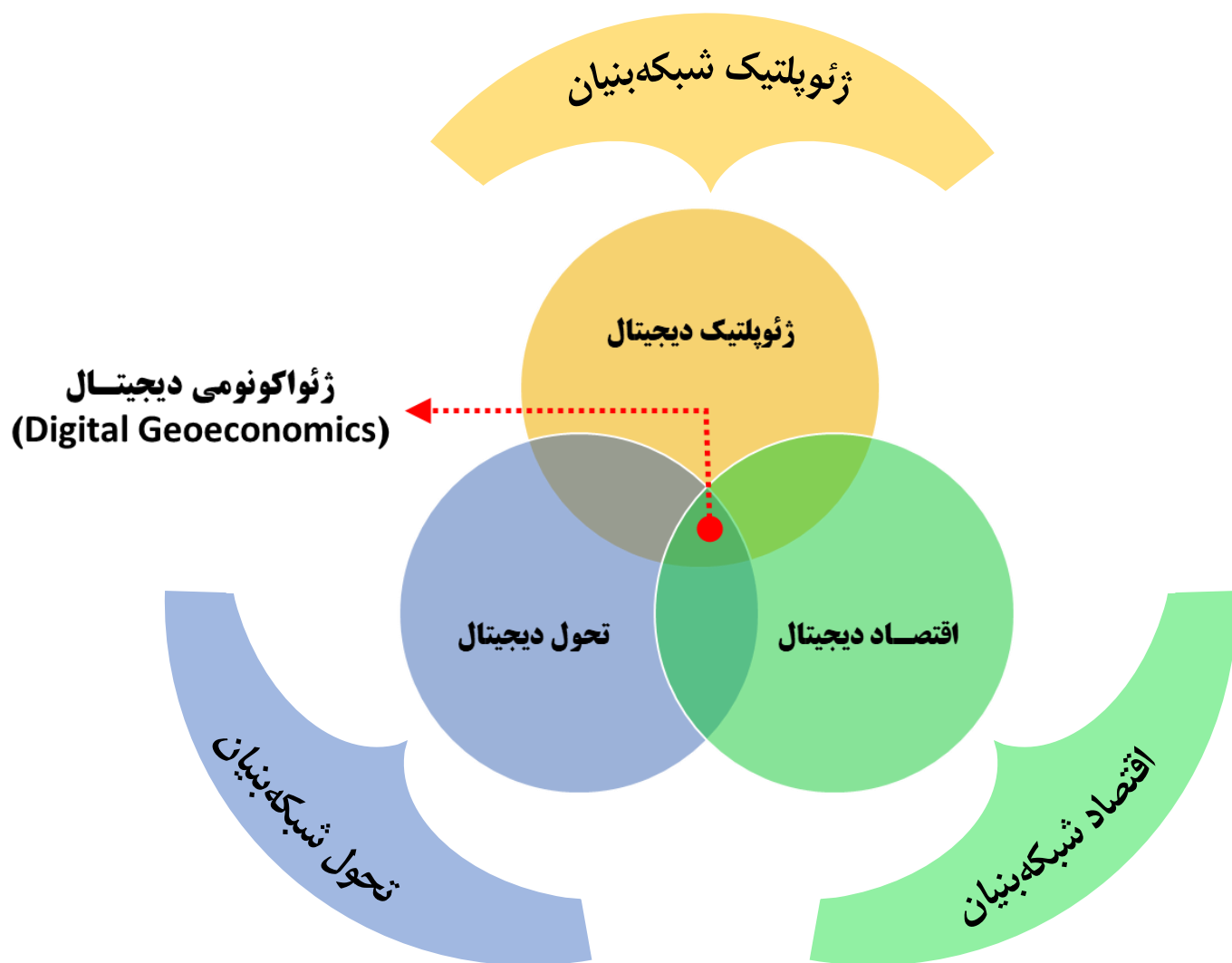
ژئواکونومی دیجیتال استفاده از **قابلیت‌های تحول دیجیتال در سطح ملی** و **قابلیت‌های اقتصاد دیجیتال** برای تولید نتایج مفید ژئوپلیتیکی و توزیع آن در فضای سایبری (قدرت سایبری) و فضای فیزیکی (قدرت سیاسی و نظامی) برای کشورداری است. در ژئواکونومی دیجیتال باید به ویژگی‌های زیر توجه داشت:

- کم رنگ شدن مرزها (تحول در مفهوم مرز)
- جغرافیا به مثابه فضا
- همگرایی میان هوش دیجیتال، هوش اقتصادی و هوش مکانی
- توجه جدی به علوم سیاسی رایانشی (علوم سیاسی مبتنی بر هوش مصنوعی)

ژئواکونومی دیجیتال
(Digital Geoeconomics)

فضای دیجیتال به عنوان فضای شبکه بنیان

تعریف

- فضای دیجیتال فضایی **شبکه بنیان و داده بنیان** است
- در این فضا خلق ارزش سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی از طریق شبکه‌هایی صورت می‌پذیرد که گاهی وسعتی به اندازه کل دنیا دارند
- امروز دولت و حکمرانی شبکه‌مدار، صنعت شبکه‌مدار، فرماندهی و کنترل شبکه‌مدار و اقتصاد شبکه‌مدار پایه و ارکان هر ملتی هستند

جایگاه هوش مصنوعی در ژئواکونومی دیجیتال

US\$320 billion by 2030?
The potential impact of AI in
the Middle East

پیش‌بینی سهم هوش مصنوعی از GDP تا سال ۲۰۳۰

امارات

۹۶ میلیارد دلار

۱۳.۶ درصد GDP

رشد متوسط سالیانه: ۳۳.۵ درصد

شورای همکاری خلیج فارس (بحرین، قطر، کویت و عمان)

۴۵.۹ میلیارد دلار

۸.۲ درصد GDP

رشد متوسط سالیانه: ۲۸.۸ درصد

عربستان سعودی

۱۳۵.۲ میلیارد دلار

۱۲.۲ درصد GDP

رشد متوسط سالیانه: ۳۱.۳ درصد

مصر

۴۲.۷ میلیارد دلار

۷.۷ درصد GDP

رشد متوسط سالیانه: ۲۵.۶ درصد

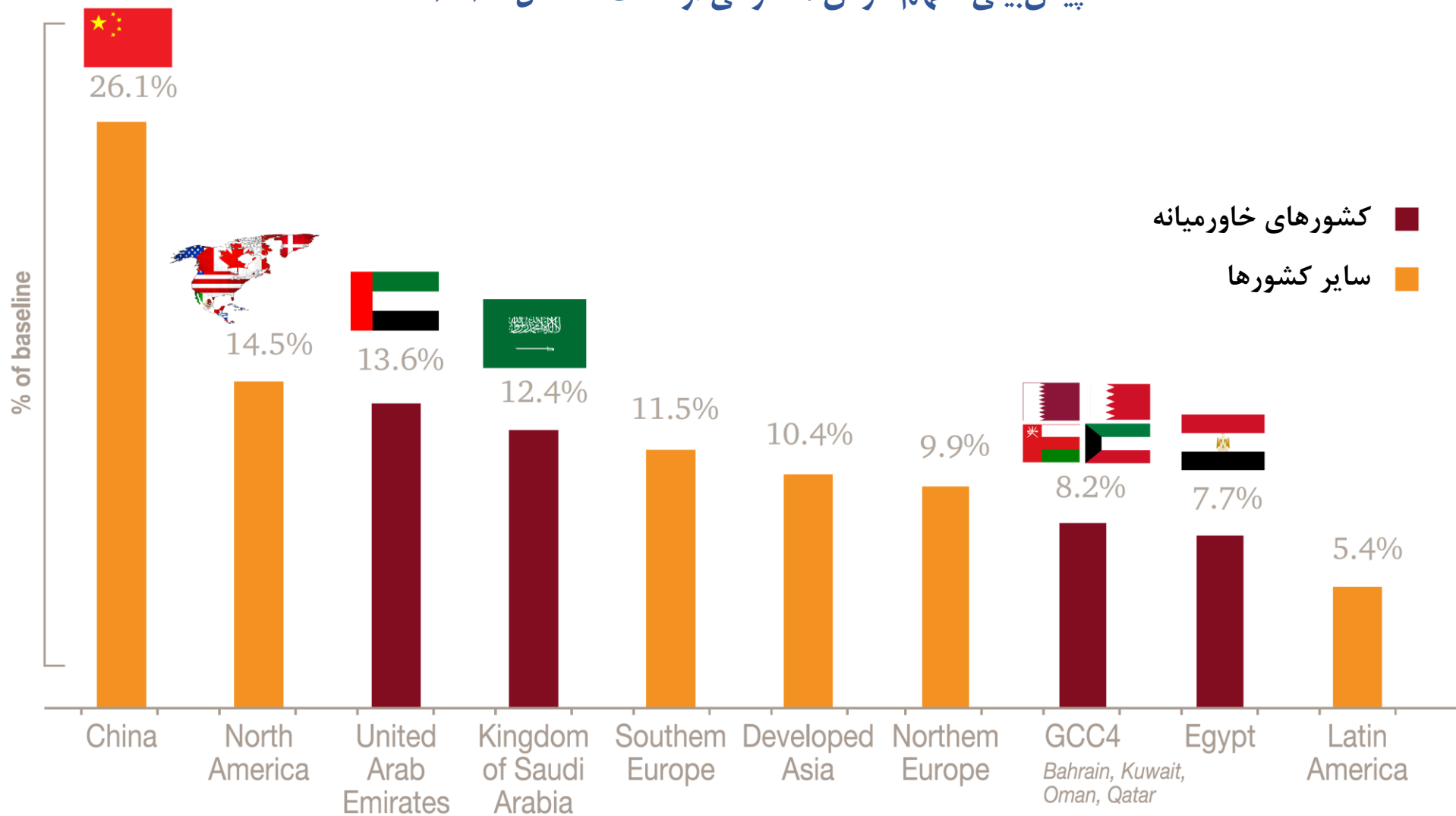
جایگاه هوش مصنوعی در ژئواکونومی دیجیتال

US\$320 billion by 2030?
The potential impact of AI in
the Middle East

پیش‌بینی سهم هوش مصنوعی از GDP تا سال ۲۰۳۰

افزایش نقش آفرینی هوش مصنوعی در بازیگران تامین مالی

Emirates NBD

تیم هوش و تعامل مشتری مسئول یکپارچگی داده‌ها میان سیستم‌ها و برنامه‌های کاربردی برای ایجاد یک پلتفرم داده جامع می‌باشد؛ این خروجی‌ها توسط تیم بینش بصری برای ایجاد داشبوردهای اطلاعاتی جهت تصمیم‌گیری‌ها و تیم دیجیتال در طرح‌های بازاریابی دیجیتال برای ایجاد تجربه مشتری شخصی‌سازی شده، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

این بانک با استفاده از فریمورک **Multiplier Effect** و ابزار **SAS** رفتارهای مشتری و الگوهای هزینه او را تحلیل می‌نماید تا محصولات بهتر و مناسب‌تری را به پیشنهاد دهد.

Qatar National Bank

از فعالیت‌های این بانک در زمینه تحلیل پیشرفته داده می‌توان از **Behaviour Analytics** نام برد که به مدیریت بخش امنیت اطلاعات کمک می‌کند.

این بانک واحدی تحت عنوان تحلیل پیشرفته داده و برنامه‌ریزی کسب‌وکار در شهر الاهلی عربستان دارد.

Gulf International Bank (GIB)

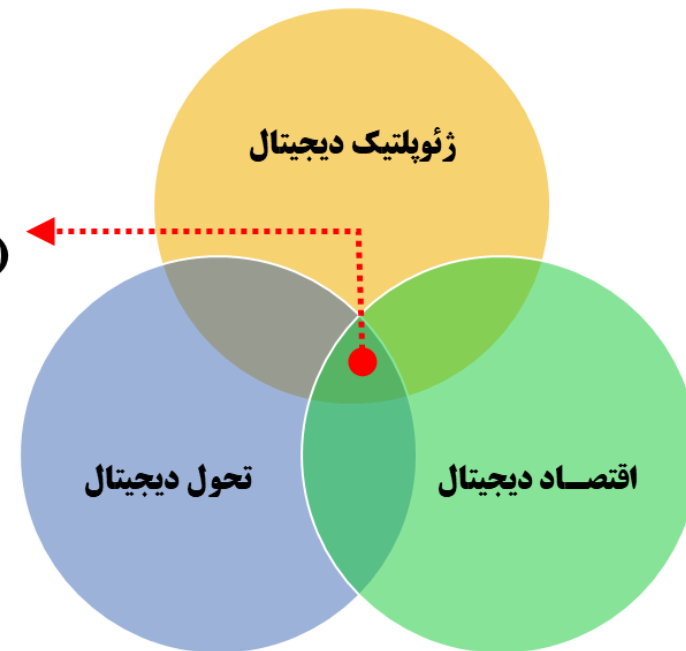
در سال ۲۰۱۴ راهکار بانکداری خود را به **Oracle FLEXCUB** ارتقاء داد و **Oracle Business Intelligence** را به عنوان بستر تجزیه و تحلیل سازمانی خود انتخاب کرد.

این بانک داده‌های سیستم‌های خارجی را برای عملیاتی مانند خزانه‌داری و تجارت مالی ادغام و یکپارچه کرد ارائه و گزارشات مالی متعدد و دقیقی را به آژانس پولی عربستان **SAMA** ارائه می‌دهد.

ابزارهای ژئواکونومی دیجیتال

ژئواکونومی دیجیتال
(Digital Geoeconomics)

وضعیت نئو بانک‌ها در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس

پیشتازی امارات

Israel

reWire PEPPER.

Egypt

dopay

Saudi Arabia

stc pay HALA meem

Turkey

papara PeP ininal tosla

Iraq

neo zain CASH

Bahrain

ra

United Arab Emirates

bankiom XPENCE liv. mashreq
NOW E20 Jingle pay rise NEO

+440

mln population
in the Middle East

+20

neo banks in
the Middle East

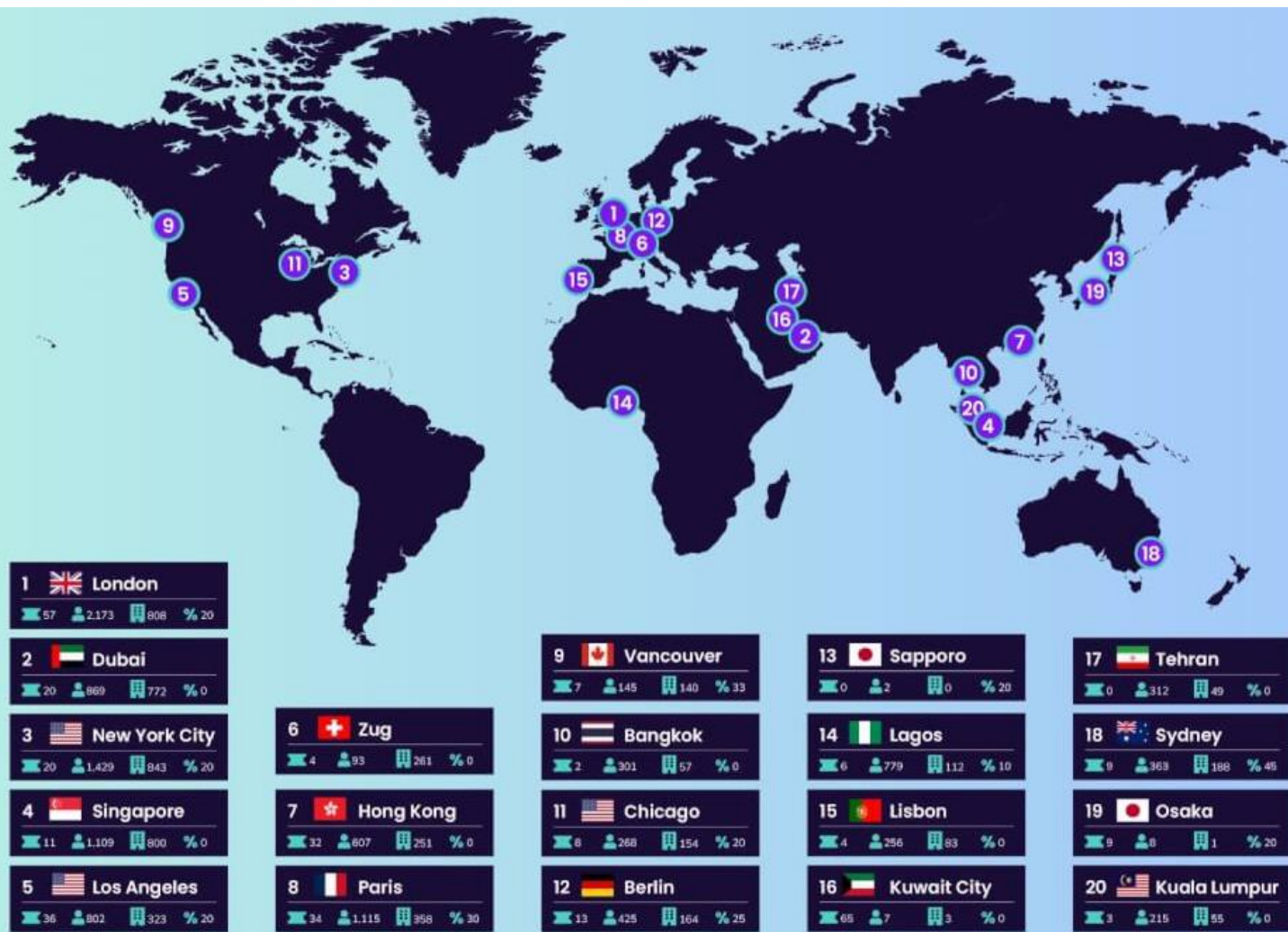
+15

mln neo bank
customers

1

unicorn bank

۲۰ شهر برتر جهان از منظر هاب کریپتو بودن

	شهر دبی کشور امارات	رتبه ۲
نرخ مالیات بر درآمد کریپتویی صفر	تعداد شرکت‌های کریپتویی ۷۷۲	تعداد افراد شاغل در کریپتو ۸۶۹
		تعداد رویدادهای کریپتو ۲۰

	شهر کویت کشور کویت	رتبه ۱۶
نرخ مالیات بر درآمد کریپتویی صفر	تعداد شرکت‌های کریپتویی ۳	تعداد افراد شاغل در کریپتو ۷
		تعداد رویدادهای کریپتو ۶۵

	شهر تهران کشور ایران	رتبه ۱۷
نرخ مالیات بر درآمد کریپتویی صفر	تعداد شرکت‌های کریپتویی ۴۹	تعداد افراد شاغل در کریپتو ۳۱۲
		تعداد رویدادهای کریپتو ۰

ابزارهای مالی جدید در تجارت بین‌المللی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس

ویژگی‌های کشورهای آسیای جنوب غربی

- یکی از مهمترین مناطق استراتژیک جهان
- کانون اتصال آسیا، اروپا و آفریقا
- مهم‌ترین انبار انرژی دنیا
- وجود حدود دو سوم ذخایر نفت جهان
- وجود حدود یک سوم منابع گاز جهان
- یکی از مسیرهای اصلی در طرح «یک کمربند- یک جاده» چین

کشورهای آسیای جنوب غربی

پروژه Aber

اتحاد امارات متحده عربی و عربستان

- ✓ این پروژه همکاری مشترک میان بانک‌های مرکزی امارات متحده عربی (CBUAE) و عربستان (SAMA) است و در پی امکان‌سنجی ایجاد یک ارز دیجیتال دوجانبه برای تبادل‌های بین مرزی میان بانک‌های شرکتی این دو کشور است.
- ✓ برای این پروژه سه مورد کاربرد در نظر گرفته شده است: ۱- تسویه میان‌مرزی بین دو بانک مرکزی ۲- تسویه داخلی در بین دو بانک مرکزی در هر یک از کشورها ۳- تراکنش میان‌مرزی بین بانک‌هایی که از ارز دیجیتال استفاده می‌کنند.
- ✓ بانک مرکزی امارات متحده عربی همچنین دارای پروژه دیگری با مشارکت شرکت (EMCredit) با هدف اتصال ارز دیجیتال با ثباتی به نام ای ام کش (EMCash) با درهم امارات است.

رتبه جهانی
۹

امتیاز شاخص
۶۲ عمده فروشی

رتبه منطقه
اول در خاورمیانه

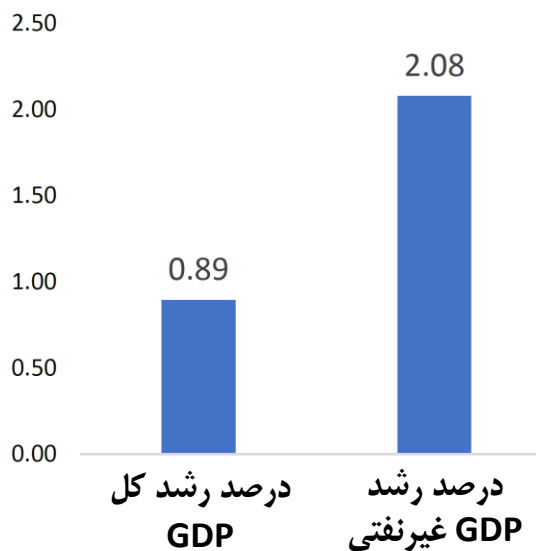
طرح‌های تحول دیجیتال

در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس

مثال: تحول اقتصادی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس

برنامه‌های تحول دیجیتال در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس

درصد رشد GDP کشورهای عرب منطقه

☐ بهبود به کارگیری فناوری‌های نوظهور؛ ایجاد حاکمیتی شفاف و کاراً ☐ توانمندسازی تحول دیجیتال شهروند محور	☐ راهبرد دولت دیجیتال (۲۰۲۲)	بحرین
☐ تسهیل زندگی شهروندان با خدمات دیجیتال ☐ تعامل پذیری بهتر درون دولت	☐ راهبرد دولت الکترونیک	کویت
☐ ایجاد زیرساخت‌های پایه ای نظیر شبکه‌های یکپارچه و مراکز داده امن ☐ تأمین مشاوره و پشتیبانی دیجیتال به نهادهای دولتی	☐ راهبرد عمان الکترونیک	عمان
☐ افزایش سطح خدمات دولت ☐ افزایش کارایی خدمات و فرایندهای دولتی ☐ افزایش سطح شفافیت	☐ راهبرد دولت دیجیتال قطر (۲۰۲۶)	قطر
☐ تضمین ایجاد پلتفرم‌های دیجیتال ☐ توسعه صنعت؛ افزایش رقابت پذیری و بهبود اقتصاد	☐ راهبرد ملی تحول دیجیتال	عربستان
☐ ارتقای امنیت اقتصادی با به کارگیری اقتصاد دیجیتال و فناوری بلاک‌چین در صنایع مالی و بانکی ☐ توسعه صنایع دفاعی با به کارگیری ربات‌های هوشمند و خودروهای خودران	☐ راهبرد امارات برای انقلاب صنعتی چهارم	امارات

تحول دیجیتال در کشور عربستان

اسناد

Vision 2030

ویژگی‌ها

مساحت: ۲.۱۵ میلیون کیلومتر مربع
جمعیت: ۳۵ میلیون نفر

فعالیت‌های عمده

- برنامه ریزی برای افتتاح یک مرکز ملی هوش مصنوعی
- یک رگولاتور هوش مصنوعی
- یک اداره ملی مدیریت داده
- یک دانشگاه هوش مصنوعی

اهداف اصلی

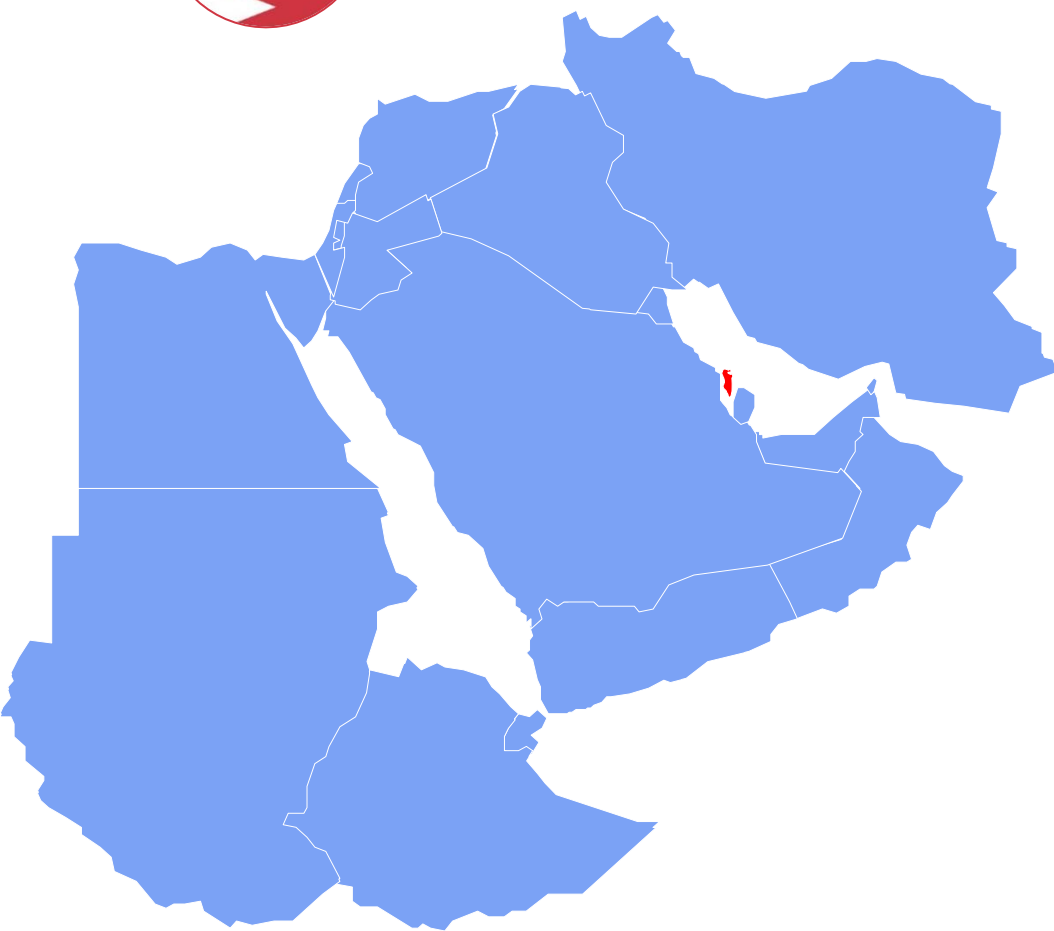
- تحول کشور در جهت «لجستیک جهانی و منبع قدرت صنعتی»
- کاهش وابستگی به نفت
- تنوع بخشی اقتصادی
- توسعه خدمات عمومی

تعداد ابر رایانه (در لیست ۵۰۰ تای برتر جهان)

<https://www.top500.org>

۶ ابررایانه

تحول دیجیتال در کشور بحرین

اسناد

Digital Strategy 2022

ویژگی‌ها

مساحت: ۷۵۳ کیلومتر مربع
جمعیت: ۱.۸ میلیون نفر

فعالیت‌های عمده

- ۲۰۲۰: اولین آکادمی هوش مصنوعی

اهداف اصلی

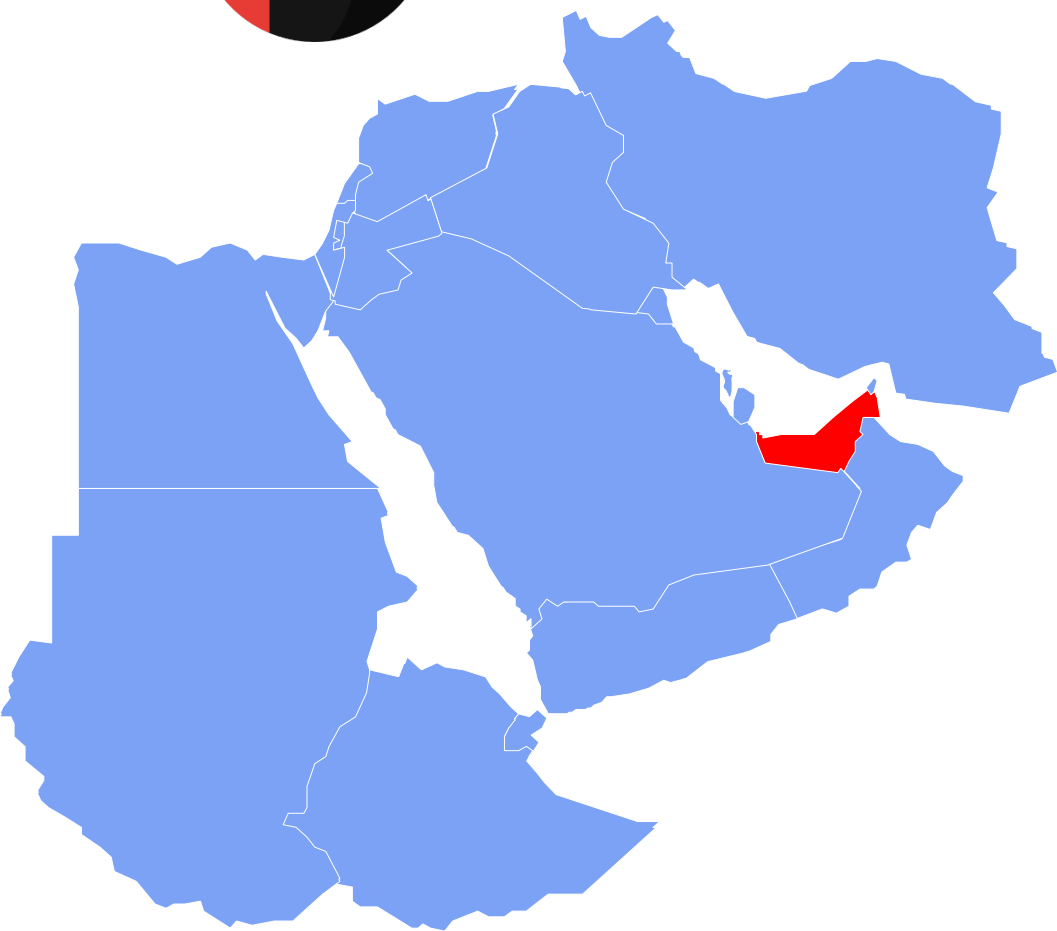
- استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای تقویت فرایندها، خدمات، تصمیم‌گیری و اشتراک‌گذاری داده در دولت

تعداد ابر رایانه (در لیست ۵۰۰ تای برتر جهان)

<https://www.top500.org>

صفر ابررایانه

تحول دیجیتال در کشور امارات

اسناد

- Vision 2021
- Artificial Intelligence Strategy 2031

ویژگی‌ها

مساحت: ۸۳۶۰۰ کیلومتر مربع
جمعیت: ۹.۹ میلیون نفر

فعالیت‌های عمده

- در دبی بین ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ حدود ۲۱.۶ میلیارد دلار سرمایه خارجی برای هوش مصنوعی و رباتیک جذب شد
- ابوظبی اولین دانشگاه پژوهش محور هوش مصنوعی جهان را ایجاد کرد: یادگیری ماشین؛ پردازش زبان طبیعی و بینایی محاسباتی (Computer vision)
- انتصاب اولین وزیر هوش مصنوعی در جهان

اهداف اصلی

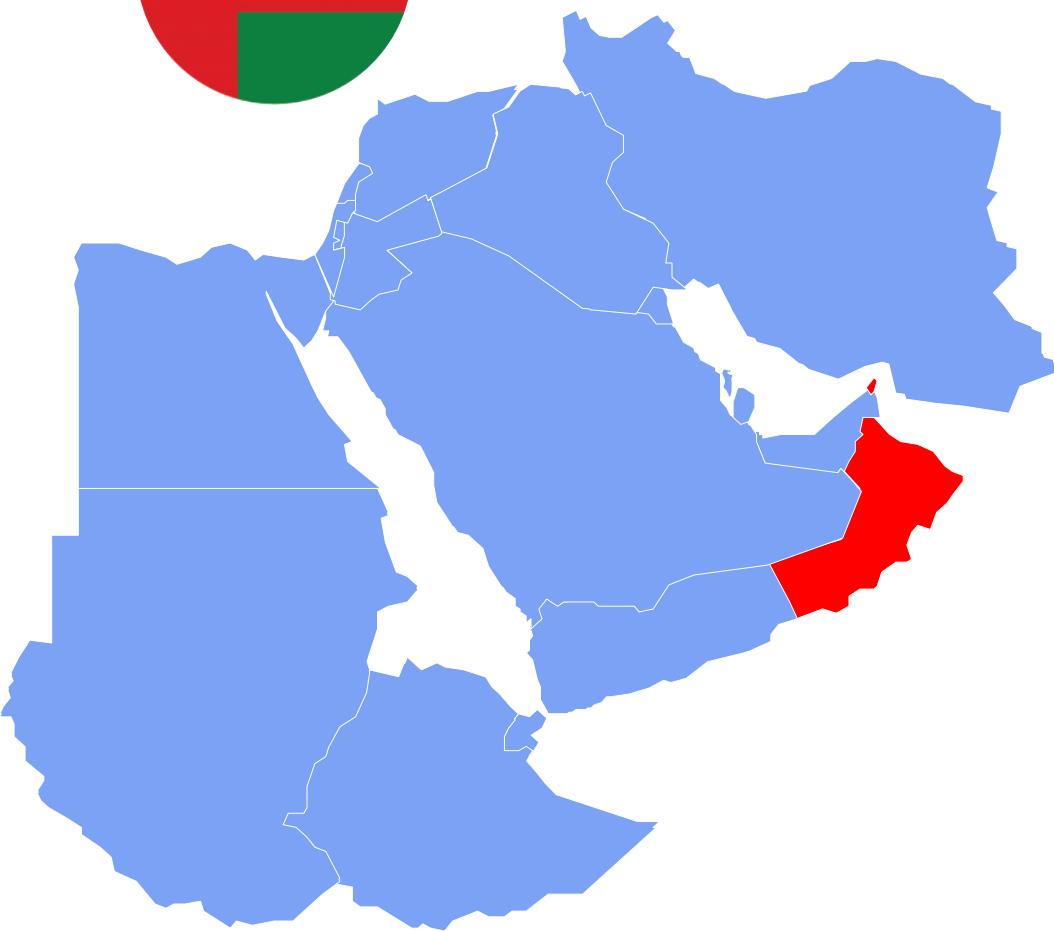
- مشارکت در سند امارات ۲۰۷۱
- تقویت عملکرد دولت
- ایجاد بازارهای نوین با ارزش اقتصادی بالا

تعداد ابر رایانه (در لیست ۵۰۰ تای برتر جهان)

<https://www.top500.org>

۱ ابررایانه

تحول دیجیتال در کشور عمان

اسناد

- Vision 2040
- e.Oman 2030

ویژگی‌ها

مساحت: ۳۱۰ هزار کیلومتر مربع
جمعیت: ۵.۱ میلیون نفر

فعالیت‌های عمده

- تشکیل انجمن روندهای دیجیتال (در اداره فناوری اطلاعات) با تأکید بر نقش هوش مصنوعی در صنعت چهار

اهداف اصلی

- ایجاد بنیادهای لازم برای استفاده و بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال و به خصوص هوش مصنوعی با محوریت بهره‌وری و ایجاد اشتغال

تعداد ابر رایانه (در لیست ۵۰۰ تای برتر جهان)

<https://www.top500.org>

صفر ابررایانه

تحول دیجیتال در کشور کویت

اسناد

- New Kuwait 2035
- Vision 2035

ویژگی‌ها

مساحت: ۱۸ هزار کیلومتر مربع
جمعیت: ۴.۳ میلیون نفر

فعالیت‌های عمده

- آژانس مرکزی فناوری اطلاعات با همکاری مایکروسافت برنامه آموزشی مدیران ارشد را آغاز کرده است.
- هدف: ارتقای دانش هوش مصنوعی

اهداف اصلی

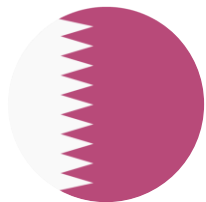
- استفاده از هوش مصنوعی در آژانس‌های دولتی به منظور مشارکت در چشم‌انداز ملی

تعداد ابر رایانه (در لیست ۵۰۰ تای برتر جهان)

<https://www.top500.org>

صفر ابررایانه

تحول دیجیتال در کشور قطر

اسناد

- National Vision 2030
- National AI Strategy

ویژگی‌ها

مساحت: ۱۱.۵ هزار کیلومتر مربع
جمعیت: ۲.۹ میلیون نفر

فعالیت‌های عمده

- تمرکز بر آموزش، پژوهش، دسترسی به داده، اشتغال‌زایی و استخدام، کسب‌وکار و اصول اخلاقی

اهداف اصلی

- تولید اپلیکیشن‌های هوش مصنوعی در کلاس جهانی
- ایجاد کشوری شناخته‌شده در زمینه مصرف اثربخش هوش مصنوعی و مجهز به شهروندان آموزش‌دیده، قوانین قوی و اصول اخلاقی

تعداد ابر رایانه (در لیست ۵۰۰ تای برتر جهان)

<https://www.top500.org>

صفر ابررایانه

پیشنادهایی برای ایران

یادآوری: لایه‌های ژئواکونومی دیجیتال

ژئواکونومی دیجیتال

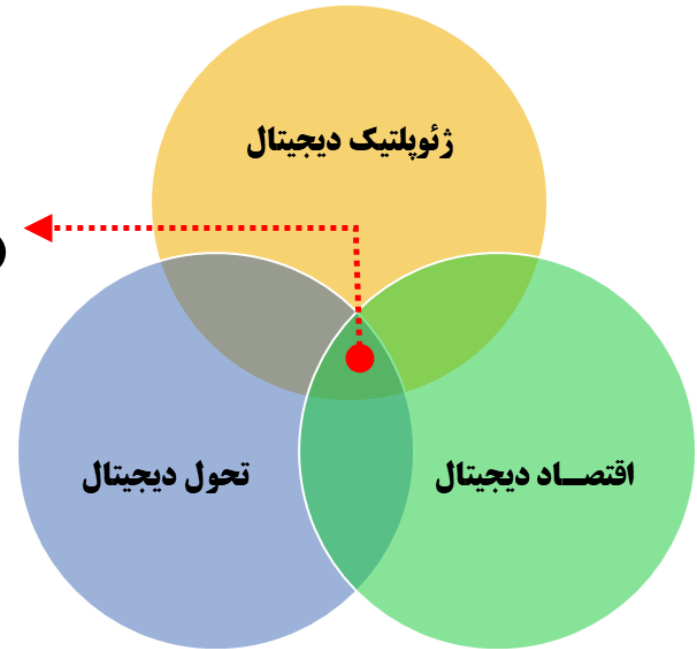
سیاست، روابط بین‌الملل و دیپلماسی دیجیتال

اقتصاد دیجیتال

جغرافیا

زیرساخت و فناوری

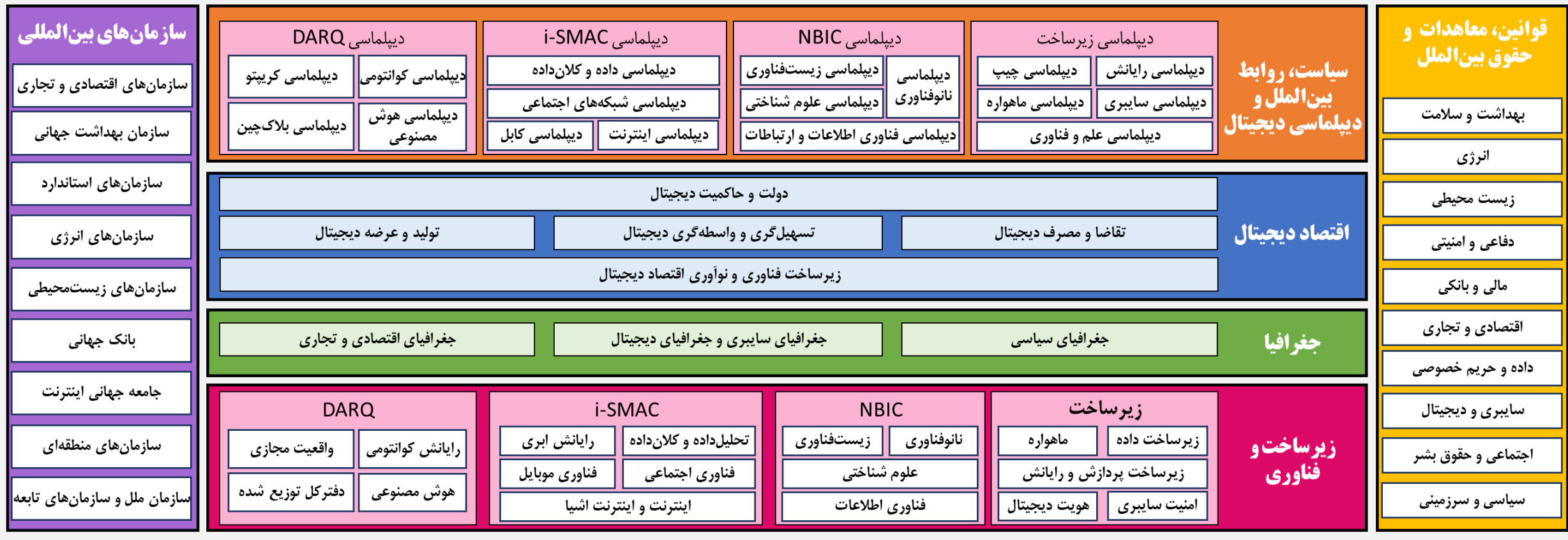
ژئواکونومی دیجیتال
(Digital Geoeconomics)

چارچوب مفهومی ژئواکونومی دیجیتال برای ایران

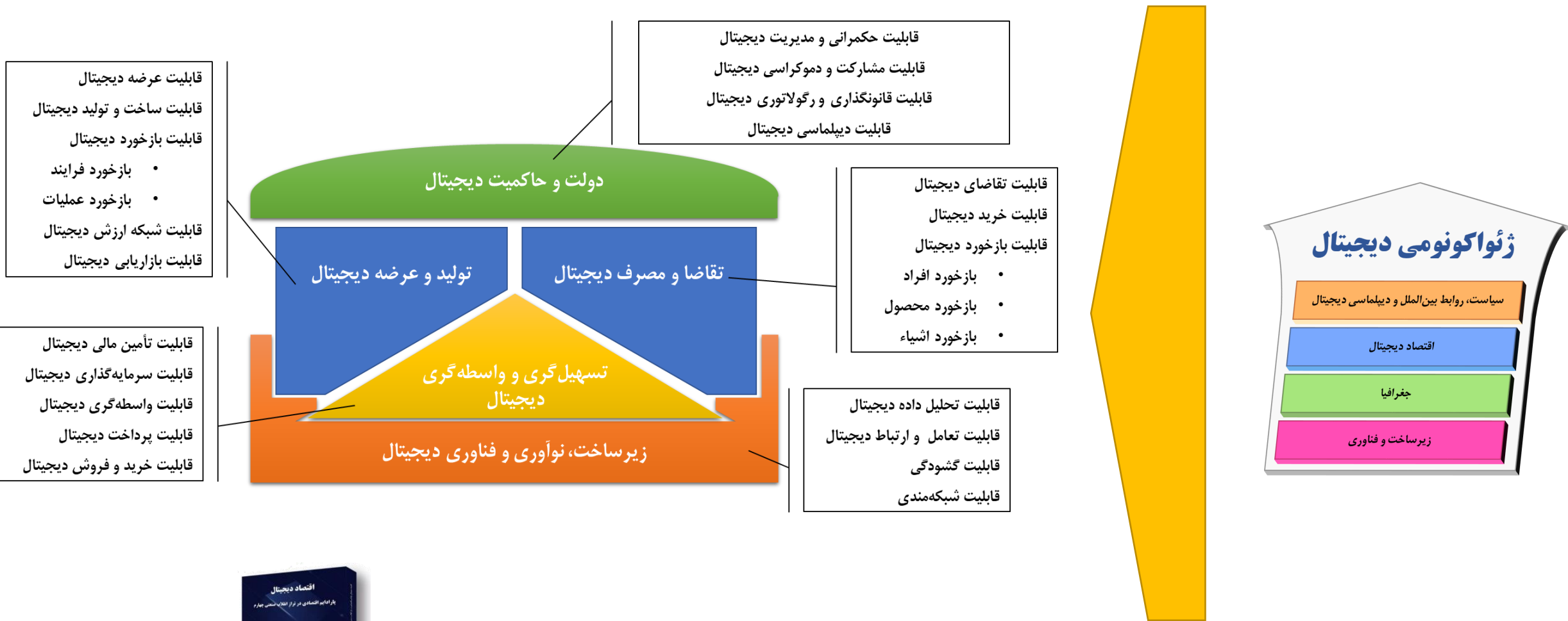
(پیشنهاددهنده: مصطفی امینی، سینا فردی، تابستان ۱۴۰۲)

ژئواکونومی دیجیتال

نمونه: چارچوب مفهومی اقتصاد دیجیتال برای ایران

(پیشنهاددهنده: مصطفی امینی، سینا فردی، بهار ۱۴۰۱)

موفقیت ،

حق کسانی است که اهل تغییر هستند

Mostafa Amini

Digital Business & Innovation Consultant

Web: www.Mostafa-Amini.com

Email: info@mostafa-amini.com

Tel: [0938 271 0800](tel:09382710800)

Instagram: [dr_mostafa_amini](https://www.instagram.com/dr_mostafa_amini)
